

4

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

Estd. 1962

NAAC 'A' Grade

Faculty of Humanities

Syllabus For

M. A. Philosophy Part II (Sem III/IV) (CBCS)

(To be implemented from June 2021 onwards)

(Subject to the modifications that will be made from time to time)

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

SYLLABUS

M.A.PART – II

SUBJECT – PHILOSOPHY

(Implemented from June – 2021)

Paper No.	Title
	Semester - III
IX	Epistemology (Western) (Compulsory)
X	Recent Western Philosophy Part – I (Compulsory)
XI (a)	Applied Ethics Part – I (Optional)
	OR
XI (b)	Logic (T) (Optional)
XII (a)	Jainism (Optional)
	OR
XII (b)	Propositional Logic (Optional)
	Semester – IV
XIII	Metaphysics (Western) (Compulsory)
XIV	Recent Western Philosophy Part – II (Compulsory)
XV (a)	Applied Ethics Part – II (Optional)
	OR
XV (b)	Research Methodology (Optional)
XVI (a)	Buddhism (Optional)
	OR
XVI (b)	Predicate Logic (Optional)

Equivalence of M.A. Part-II Philosophy (Special)

Paper No.	Old Papers	Paper No.	New Papers
V	Epistemology & Metaphysics (Western)	IX XIII	Epistemology (Western) (Compulsory) Metaphysics (Western) (Compulsory)
VI	Recent Western Philosophy	X XIV	Recent Western Philosophy Part –I (Compulsory) Recent Western Philosophy Part –II (Compulsory)
VII (a)	Applied Ethics	XI (a) XV (a)	Applied Ethics (Part-I (Optional)) Applied Ethics (Part-II (Optional))
VII (b)	Logic & Research Methodology	XII (b) XV (b)	Logic (T) (Optional) Research Methodology (Optional)
VIII (a)	Jainism & Buddhism	XII – (a) XVI (a)	Jainism (Optional) Buddhism (Optional)
VIII (b)	Symbolic Logic	XII – (b) XVI (b)	Propositional (Optional) Predicate Logic (Optional)

Semester – III

Paper – IX

Epistemology (Western) (Compulsory)

1. Nature of Knowledge

- a) Definition and nature of knowledge.
- b) Kinds of knowledge : A priori knowledge and empirical knowledge.
- c) Knowledge of knowledge (A. J. Ayer)

2. The problem of perception

- a) Direct theory of perception.
- b) Representative theory of perception
- c) Sense data arguments.

3. Theories of Truth

- a) Correspondence theory
- b) Coherence
- c) Pragmatic theory

4. Issues concerning knowledge

- a) Sceptic view about knowledge
- b) Knowledge of other minds.
- c) Gettier Problem

Semester – III

पेपर नं. IX

ज्ञानमीमांसा (पाश्चात्य) (आवश्यक)

१. ज्ञानाचे स्वरूप :

- अ) ज्ञानाची व्याख्या व स्वरूप
- ब) ज्ञानाचे प्रकार : अनुभूवपूर्व ज्ञान, अनुभवजन्य ज्ञान
- क) ज्ञानाचे ज्ञान (ए.जे.एअर)

२. संवेदनाची समस्या :

- अ) संवेदनाची प्रत्यक्ष उपपत्ती
- ब) संवेदनाची प्रातिनिधिक उपपत्ती
- क) संवेदन दत्ते (युक्तिवाद)

३. सत्य विषयक उपपत्ती

- अ) सत्याची अन्वय उपपत्ती
- ब) सुसंवाद उपपत्ती
- क) फलप्रामाण्यवादी उपपत्ती

४. ज्ञानविषयक समस्या :

- अ) ज्ञानविषयक संशयवाद
- ब) अन्यमनांचे ज्ञान
- क) गेटिअर समस्या

Books for reference

1. A. J. Ayer – Central Questions of Philosophy : Holt, Richard and Winston, New York, 1979.
2. A. J. Ayer – The problem of knowledge. Pelican Books London, 1971.
3. O' Connor D. J – Introduction to Theory of Knowledge.
4. Paul Edward (ed) The Encyclopedia of Philosophy (relevant part only)
5. वीणा गजेंद्रगडकर : ज्ञानाची समस्या : कॉटिनेंटल प्रकाशन
6. डॉ.सौ.नलिनी चाफेकर : तर्कसंग्रह (मराठी अनुवाद) म.ग.चाफेकर प्रकाशन, पुणे.
7. के.रा.जोशी (अनु.) न्यायसिध्दांत मुक्तावली.

Semester – III

Paper – X

Recent Western Philosophy Part – I (Compulsory)

1. **G. E. Moore :**
 - a) Refutation of Idealism
 - b) In Defense of common sense
 - c) Analysis of the concept of good.
2. **Russell & Strawson on Referring :**
 - a) Bertrand Russell : On Denoting
 - b) Strawson : on Referring.
3. **A. J. Ayer :**
 - a) Verification theory of meaning
 - b) Truth & Probability
 - c) Two dogmas of Empiricism (Quine)
4. **L. Wittgenstein :**
 - a) Theory of proposition (Tractus)
 - b) Problem of private language
 - c) Language games & forms of life.

Semester – III

पेपर नं. X

अर्वाचीन पाश्चात्य तत्वज्ञान भाग-१ (आवश्यक)

१. **जी.ई. मूर :**
 - अ) कल्पनावादाचे खंडन
 - ब) धादांत मताचे समर्थन
 - क) चांगले या संकल्पनेचे विश्लेषण

२. निर्देशाविषयी रसेल आणि स्ट्रॉसन :

- अ) बट्रॉड रसेल — ऑन डिनोटिंग
- ब) स्ट्रॉसन — निर्देशाविषयी
- क) चांगले या संकल्पनेचे विश्लेषण

३. ए.जे.एयर—

- अ) अर्थविषयक उपपत्ती
- ब) सत्य आणि संभाव्यता
- क) कॉईन — अनुभववादाचे दोन दुराग्रह

४. विटगेनस्टाईन :

- अ) विधानविषयक उपपत्ती (ट्रॅक्टस)
- ब) खाजगी भाषेची समस्या
- क) भाषिक खेळ आणि जीवनाचे आकार

Semester – III

Paper – XI (a)

Applied Ethics Part – I (Optional)

1. Nature, scope and limits of applied ethics

- a) Nature and significance of Applied ethics
- b) Scope of Applied ethics
- c) Limits of Applied ethics

2. Moral action

- a) Nature of Moral action
- b) Deontological approach to Moral action.
- c) Teleological approach to Moral action.

3. Values

- a) Nature and definition of value
- b) Value and Disvalue
- c) Absolute Value & Culture Specific Values.

4. **Media Ethics**

- a) Media and its types : print, film, radio , Television, internet.
- b) Nature and role of Media : Democracy and Media, Media as the fourth pillar of Democracy.
- c) Ethical issues concerning Media freedom, objectivity, honesty, privacy, media and sex, media and violence.

Semester – III

पेपर नं. XI (a)

उपयोजित नीतिशास्त्र (ऐच्छिक)

१) **उपयोजित नीतिशास्त्राचे स्वरूप, महत्त्व व मर्यादा—**

- अ) उपयोजित नीतिशास्त्राचे स्वरूप आणि महत्त्व
- ब) उपयोजित नीतिशास्त्राची व्याप्ती
- क) उपयोजित नीतिशास्त्राची मर्यादा

२. **नैतिक कृती—**

- अ) नैतिक कृतीचे स्वरूप
- ब) नैतिक कृतीचा कर्तव्यवादी दृष्टिकोन
- क) नैतिक कृतीचा प्रयोजनवादी दृष्टिकोन

३. **मूल्ये—**

- अ) मूल्याची व्याख्या व स्वरूप
- ब) मूल्य व न-मूल्य
- क) निरूपाधिक मूल्ये व संस्कृती

४. **प्रसारमाध्यमांचे नीतिशास्त्र**

- अ) प्रसार माध्यमांचे प्रकार— मुद्रण, चित्रण, नभोवाणी, दूरदर्शन, इंटरनेट
- ब) प्रसार माध्यमांचे स्वरूप व भूमिका (कार्य), लोकशाही व प्रसारमाध्यमे, प्रसार माध्यमे— लोकशाहीचा चौथा आधार.
- क) नैतिक समस्या : प्रसार माध्यमांचे स्वातंत्र्य, वस्तुनिष्ठता, प्रामाणिकपणा, एकांत (प्रायव्हसी) प्रसारमाध्यमे आणि लिंग, प्रसारमाध्यमे आणि हिंसा.

Books for reading and references.

- 1) Peter Singer (ed) Applied Ethics – The Oxford University Press – 1988
- 2) Peter Singer – Practical Ethics, Cambridge University, Press – 1999
- 3) Dr. S.K. Chahal – Environmental and the moral life, - Ashish Publ. House, New Delhi – 1994.
- 4) Frankenna W. K. Ethics – Prentice – Hall 1973
- 5) Beauchamp T. L. & Walters (Ed.) - Contemporary issues in Bioethics.
- 6) Wrinkler E. R. & Comb. J. R. (Ed.) – Applied Ethics : A Reader, Blackwell 1993.
- 7) Chidrese J. F. & Beauchamp – T. L. Principles of Bio-medical Ethics Oxford University Press – 1989.
- 8) Graber G. C & Thomson D. C. : Theory and Practice in Medical Ethics. The continuum company, New York – 1981
- 9) R. Chandwick (Ed.) : Encyclopedia of Applied Ethics – Academic Press – San Diego 1998.
- 10) A. Belsey & R. Chandwick – Ethical issues in Journalism & the Media, Routledge 1982.
- 11) W. F. Davies (Ed.) Current issues in Business Ethics – Routledge 1997.
- 12) H. Titus & M. Keeton : The Range of Ethics : East – West Press 1972.
- 13) पर्यावरण विषयक तत्त्वज्ञान— परामर्श खंड— १७ अंक—३, नोव्हेंबर १९७५ पुणे विद्यापीठ प्रकाशन.
- 14) नीतिविमर्श — परामर्श खंड २४, अंक—१/जुलै २००२ पुणे विद्यापीठ प्रकाशन,

Semester – III

Paper – XI (b)

Traditional Logic

1. Nature of Logic :

- a) Definition, Nature and scope of Logic
- b) Deductive and inductive inference
- c) Proposition & Terms – Distribution of terms.

2. Classification of Propositions :

- a) Traditional Classification : Four Fold scheme of categorical proposition.
- b) Conditional Propositions.
- c) Modern classification of proposition.

3. Hypothesis

- a) Definition of Nature of Hypothesis.
- b) Kinds of Hypothesis
- c) Conditions of valid Hypothesis.

4. Laws of Nature & Explanation

- a) Meaning and Types of Laws
- b) Kinds of laws of Nature.
- c) Scientific Explanation – Nature and Kinds.

सेमीस्टर . III

पेपर नं. XI (b)

पारंपारिक तर्कशास्त्र (ऐच्छिक)

१) तर्कशास्त्राचे स्वरूप

- अ) तर्कशास्त्राची व्याख्या, स्वरूप व व्याप्ती
- ब) निगामी व विगामी अनुमान
- क) विधान व पदे, पदांची व्याप्ती

२. विधानांचे वर्गीकरण

- अ) विधानांचे पारंपारिक वर्गीकरण—निरूपाधिक विधानांची चतुर्वर्गव्यवस्था
- ब) सोपाधिक विधाने
- क) विधानांचे आधुनिक वर्गीकरण

३. अभ्युपगम (सिध्दांत कल्पना)

- अ) अभ्युपगमाची व्याख्या व स्वरूप
- ब) अभ्युपगमाचे प्रकार
- क) उचित अभ्युपगमाच्या अटी

४. निसर्ग नियम आणि उपपादन

- अ) नियमांचा अर्थ आणि प्रकार
- ब) निसर्ग नियमांचे प्रकार
- क) वैज्ञानिक उपपादन — स्वरूप आणि प्रकार

Books for reading

- 1) Cohen and Nagel : Introduction to Logic & Scientific Method.
- 2) Gupta S. P. : Logic & Scientific Method
- 3) K. T. Basantani – Introduction to Logic
- 4) श्री.ह.दिक्षित : तर्कशास्त्र
- 5) पारंपारिक तर्कशास्त्र— हिरवे, नांगरे, वाघमोडे, फरतारे, चौगुले
- 6) The science of Educational Research G. J. Monly
- 7) Philosophical Analysis, Urmson, J. O.
- 8) Aspects of scientific explanation, G. Hempel.
- 9) तर्कशास्त्र आणि वैज्ञानिक पध्दती— काळे, कावळे, हुल्याळकर,

Semester – III

Paper – XII (a)

Jainism

1. Anekantavada

- a) Nature of Anekantavada
- b) Nayavada
- c) Syadvada

2. Classification of Dravya :

- a) The concept of Jiva and Classification of Jiva
- b) Classification of Ajiva
- c) The concept of Astikaya

3. Jain theory of Karma and knowledge

- a) Eight kinds of karmas
- b) Five kinds of knowledge
- c) The distinction between pratyaksa and paroksa.

4. Bondage and Liberation

- a) Nature of Bondage
- b) Causes of Bondage
- c) Nature and means of Liberation

सेमीस्टर . III

पेपर नं. XII (a)

जैनदर्शन (ऐच्छिक)

१) अनेकांतवाद

- अ) अनेकांतवादाचे स्वरूप
- ब) नयवाद
- क) स्याद्वाद

२. द्रव्याचे वर्गीकरण

- अ) जीव संकल्पना आणि जीवांचे प्रकार
- ब) अजीवाचे प्रकार
- क) अस्तिकाय संकल्पना

३. जैनांचा कर्म सिध्दांत व ज्ञानसिध्दांत

- अ) कर्माचे आठ प्रकार
- ब) ज्ञानाचे पाच प्रकार
- क) प्रत्यक्ष आणि परोक्ष यातील फरक

४. बंध आणि मोक्ष

- अ) बंधाचे स्वरूप
- ब) बंधाची कारणे
- क) मोक्षाचे स्वरूप व साधने

Books for Reading

- 1) Mehata M. L. Jain Philosophy
- 2) H. Bhattacharya – Jain Logic and Epistimology
- 3) Hiriyanana – Outlines of Indian Philosophy
- 4) Dr. S. Radhakrishna – Indian Philosophy Vol. 1 and 2
- 5) जैन धर्म व हिंदू तत्वाज्ञान – सिंधू डांगे
- 6) जैन धर्म दर्शन – मोहनलाल मेहता

- 7) भारतीय दर्शन संग्रह — द.वा.जोग
- 8) भारतीय तत्त्वज्ञान — श्री.ह.दिक्षित
- 9) भारतीय तत्त्वज्ञानाचा बृहद् इतिहास — ग.ना.जोशी
- 10) भारतीय तत्त्वज्ञानाचा इतिहास — पी.डी.चौधरी
- 11) बौद्ध धर्म आणि तत्त्वज्ञान — सिंधू डांगे
- 12) Buddhism – History of Indian Ideas Battacharya
- 13) The Central Philosophy of Buddhist – Geograge Allem
- 14) मराठी तत्त्वज्ञान महाकोश — प्रो.दे.द.वाडेकर

Semester – III

Paper – XII (b)

Propositional Logic (Optional)

- 1. Introduction to Symbolic Logic**
 - A. Definition and Nature
 - B. Simple and Compound propositions.
 - C. Symbolization of propositions.
- 2. Decision Procedures**
 - A. Truth – table
 - B. Shorter truth-table technique
 - C. Truth – tree method : Testing the validity of argument.
- 3. Method of Deduction**
 - A. Rules of Inference, Rules of Replacement.
 - B. Formal proof, Conditional proof, Indirect proof, Strengthened rule of conditional proof.
- 4. Quantification Theory**
 - A. Singular and General propositions
 - B. Rules of Quantification (preliminary)
 - C. Kinds and uses of Quantification
 - D. Quantifier Negation.
 - E. Proofs of Quantified Arguments.

सेमीस्टर . III

पेपर नं. XII (b)

विधानीय तर्कशास्त्र (ऐच्छिक)

१) सांकेतिक तर्कशास्त्राचा परिचय

- अ) व्याख्या आणि स्वरूप
- ब) साधी आणि संयुक्त विधाने
- क) विधानांचे चिन्हांकन

२. निर्णय पध्दती

- अ) सत्यता सारिणी / कोष्टक
- ब) लघु सत्यता कोष्टक पध्दती
- क) सत्यता वृक्ष पध्दती

३. निगमनाची पध्दत

- अ) अनुमानाचे नियम, पर्यायणाचे नियम
- ब) आकारिक सिध्दता, सोपाधिक सिध्दता, अप्रत्यक्ष सिध्दता,
सोपाधिका सिध्दतेचा विस्तारित नियम

४. संख्यापन

- अ) एकवाची व सामान्य विधाने
- ब) संख्यापनाचे नियम (प्राथमिक)
- क) संख्यापनाचे प्रकार व उपयोग
- ड) संख्यापक निषेधनाचा नियम
- इ) संख्यीकृत युक्तिवादांची सिध्दता

Books for Reading

1. Copi I. M. – Symbolic Logic (6th edition) (ch.4 and 5)
2. Jeffery, Richard – Formal Logic, its scope and limits (2nd edition) (ch. 1 to 5)
3. Prior A. N. – Formal Logic
4. Suppes Patric – Introduction to Logic (Part II, Elementary initive set theory) (ch. 9 to 11)
5. Sing, A. K. Goswami – Fundamentals of Logic.
6. बी.आर.जोशी, मठवाले कुलकर्णी— तर्कविद्या भाग १ व २
7. काळे, कावळे, हुल्याळकर, तर्कशास्त्र आणि वैज्ञानिक पध्दती.

Semester – IV

Paper – XIII

Metaphysics (Western) (Compulsory)

1. **Nature of reality :**
 - a) Appearance and reality – Bradley
 - b) Being and becoming – Parmendides, Heraclitus
 - c) Essence and existence – Kant, Sartre
2. **Categories :**
 - a) Categories – Aristole
 - b) Problem of Substance – Spinoza, Leibnitz
 - c) Problem of Substance – Locke, Berkely, Hume
3. **Causation :**
 - a) Theories of Causation – Aristotle
 - b) Theories of Causation – Hume and Kant
 - c) Conception of the external world – Idealism, Realisam and Phenomenalism
4. **Self, Mind and Body :**
 - a) Daulism and Interactionism – Descartes
 - b) Parallelism – Spinoza
 - c) No – Self Theory – Hume

सेमीस्टर — चार

पेपर नं. XIII

सद्वस्तुमीमांसा (आवश्यक)

- १) सद्वस्तुचे (अंतिम सत्तेचे) स्वरूप
अ) आभास व वास्तवता (ब्रॅडले)
ब) अस्तित्व व संभवन— पार्मेनायडिज व हिरॅक्लिटस्
२. पदार्थविधा (द्रव्यविषयक समस्या)
अ) द्रव्य अॅरिस्टॉटल
ब) द्रव्य विषयक समस्या— स्पिनोझा, लायबनिझ
क) द्रव्य विषयक समस्या —लॉक, बर्कले, ह्यूम
३. कारण विषयक संकल्पना
अ) कारण विषयक उपपत्ती —ह्यूम—कांट
ब) बाहय जगातील संकल्पना—चिद्वाद, वास्तववाद व घटनावाद
४. आत्मा, मन व शरीर
अ) द्वैतवाद व आंतरक्रियावाद— देकार्त
ब) समांतरवाद— स्पिनोझा
क) अनात्म उपपत्ती—ह्यूम

Books for Reference

1. A.J. Ayer – Central Questions of Philosophy: Holt, Richard and Winston, New York, 1979.
2. A. J.Ayer – The problem of knowledge. Pelican Books London, 1971.
3. O’Conor D.J. – Introduction to Theory of Knowledge.
4. Paul Edward (ed) The Encyclopedia of Philosophy (relevant part only)
5. वीणा गजेन्द्रगडकर : ज्ञानाची समस्या: कॉटिनेंटल प्रकाशन
6. डॉ.सौ.नलिनी चाफेकर : तर्कसंग्रह (मराठी अनुवाद) म.ग.चाफेकर प्रकाशन, पुणे
7. के.रा.जोशी (अनु.) न्यायसिध्दांत मुक्तावली.

Semester – IV

Paper – XIV

Recent Western Philosophy Part – II (Compulsory)

1. Ryle and Austin :

- a) Ryle's Criticism of Cartesian Dualism. Category mistake
- b) J. L. Austin's classification of speech acts.

2. Edmund Husserl

- a) Characteristics of Phenomenology, Phenomenological method
- b) Husserl : Intentionality. Eidetic and Transcendental reduction
- c) Merleau Ponty – Phenomenology of perception.

3. Existentialism I :

- a) Kirkegaard – The concept of existence, Three stages of life's way, truth as subjectivity.
- b) Heidegger – Being, Nothingness, Dasein

4. Existentialism II –

- a) Albert Camus – Philosophy of Revolt
- b) Sartre – Being for itself, being in itself
- c) Sartre – Transcendence, Freedom and Responsibility, Bad faith

सेमीस्टर . IV

पेपर नं. XIV

अर्वाचीन पाश्चात्य तत्वज्ञान भाग-२ (आवश्यक)

१) राईल आणि ऑस्टिन

- अ) राईलने देकार्तच्या द्वैतवादावर केलेली टीका-कोटी प्रमाद
- ब) जे.एल.ऑस्टिनने केलेले उक्ती कृतीचे वर्गीकरण

२. एडमंड हुसेल- मानसघटनाशास्त्राची वैशिष्ट्ये-

- अ) मानस घटनाशास्त्रीय पध्दती
- ब) हुसेल- अभिप्रेतता- सारतत्वात विलय- अतितलक्षी विलय
- क) मेर्लिन पोन्टी- संवेदनाचे मानसघटनाशास्त्र

३. अस्तित्ववाद भाग—१

अ) किर्केगार्ड — अस्तित्वविषयक संकल्पना, जीवन मार्गाच्या तीन अवस्था,
सत्याचे व्यक्तीनिष्ठ स्वरूप

४. अस्तित्ववाद भाग—२

अ) आलबर्ट कामू— विद्रोहाचे तत्त्वज्ञान

ब) सार्त्र— स्वसत्ता आणि स्वहेतूक सत्ता

क) अतीतत्व, स्वातंत्र आणि जबाबदारी, अपश्रद्धा

Books for Reading

1. R.R. Ammerman (ed.) classics of analytic philosophy Tata MC Graw Hill Publication 1965.
2. Russell B. – Logic and Knowledge, R. S. Marsh (ed.) London, 1940.
3. L. Wittgenstein, Tractus Logico Philosophicus R. K. P. 1961.
4. L. Wittgenstein, Philosophical Investigations, Oxford, 1967.
5. Ayer A. J. Language, Truth & Logic.
6. Passmore John, A Hundred Years of philosophy, London, 1967.
7. Blackham H. J. Six Existentialist Thinkers, Second Edition New York 1959.
8. Austin, J. L. How to do things with words.
9. दे.द.वाडेकर— मराठी तत्त्वज्ञान महाकोश
10. डॉ.ग.ना.जोशी— पाश्चात्य तत्त्वज्ञानाचा इतिहास खंड ३
11. परामर्शचे संबंधित खंड (अंक)

Semester – IV

Paper XV (a)

Applied Ethics Part – II (Optional)

1. Legal Ethics :

- a) Fundamentals of legal ethics.
- b) Advocate – Client – Bar and Bench Co-ordination.
- c) Ethical code of conduct for the legal professionals, contempt of court. Right to information act.

2. Medical Ethics

- a) Fundamentals of Medical ethics
- b) Doctor – patient relationship : patient’s rights, paternalism confidentiality.
- c) Doctor – Doctor relationship, Doctor- Society relationship, Euthanasia, abortion.

3. Environmental Ethics:

- a) Nature and Scope of Environmental Ethics.
- b) Applied Ethics and Ecology.
- c) Issues and possible solutions – Animal rights, Global warming, Vegetarianism.

4. Business and professional Ethics:

- a) Nature and scope of Business Ethics and professional ethics. Distinction between a profession and a Business.
- b) Business ethics and practical morality.
- c) Ethical code of conduct for various kinds of professionals.

सेमीस्टर . IV

पेपर नं. XV (a)

उपयोजित नीतिशास्त्र भाग—२ (ऐच्छिक)

१) विधी नीतिशास्त्र

- अ) विधी नीतिशास्त्राची मुलतत्वे
- ब) अभियोक्ता (वकील) –पक्षकार संबंध, अभियोक्ता संघ व न्यायालय परस्पर संबंध
- क) विधीज्ञांसाठी व्यावसायिक आचारसंहिता, न्यायालयाची बेअदबी, माहितीचा अधिकार

२. वैद्यकीय नीतिशास्त्र

- अ) वैद्यकीय नीतिशास्त्राची मुलतत्वे
- ब) डॉक्टर—रूग्ण संबंध, रूग्णाचे अधिकार (हक्क), पैतृकत्व
- क) डॉक्टर—डॉक्टर परस्पर संबंध, डॉक्टर—समाज संबंध, इच्छामरण, गर्भपात

३. पर्यावरणीय नीतिशास्त्र

- अ) पर्यावरणीय नीतिशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती
ब) उपयोजित नीतिशास्त्र व पर्यावरणशास्त्र
क) पर्यावरण समस्या व उपाय: प्राण्यांचे हक्क, जागतिक तापमानवृद्धी, शाकाहारवाद

४. धंदा व व्यवसायाचे नीतिशास्त्र

- अ) धंदा व व्यवसायाच्या नीतिशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती, धंदा व व्यवसाय यातील फरक
ब) व्यवसायाचे नीतिशास्त्र आणि व्यावहारिक नीतिमत्ता
क) भिन्न व्यावसायिकांसाठी नैतिक आचार संहिता

Books for reading and reference

- 1) Peter Singer (ed) Applied Ethics – The Oxford University Press – 1988
- 2) Peter Singer – Practical Ethics, Cambridge University Press – 1999
- 3) Dr. S. K. Chahal – Environmental and the moral life, - Ashish Publ. House, New Delhi- 1994
- 4) Frankenna W. K. Ethics – Prentice – Hall 1973
- 5) Beauchamp T. L. & Walters (Ed.) – Contemporary issues in Bioethics.
- 6) Wrinkler E. R. & Comb. J. R. (Ed.) – Applied Ethics : A Reader, Blackwell 1993
- 7) Chidrese J. F. & Beauchamp – T. L. Principles of Bio- medical Ethics Oxford University Press – 1989.
- 8) Graber G. C. & Thomson D. C. : Theory and Practice in Medical Ethics. The continuum company, New York – 1981.
- 9) R. Chandwick (Ed.) : Encyclopedia of Applied Ethics – Academic Press – San Diego 1998.
- 10) A. Belsey & R. Chandwick – Ethical issues in Journalism & the Media, Routledge 1982.
- 11) W. F. Davies (Ed.) Current issues in Business Ethics – Routledge 1997
- 12) H. Titus & M. Keeton : The Range of Ethics : East – West Press 1972

- 13) पर्यावरण विषयक तत्वज्ञान— परामर्श खंड—१७अंक—३, नोव्हेंबर १९७५ पुणे विद्यापीठ प्रकाशन.
- 14) नीतिशास्त्र डॉ.सुनिल साळुंखे, नांदेड,
- 15) नीतिशास्त्र, प्रा.माधवी कवी.
- 16) नीतिशास्त्र— परामर्श खंड २४, अंक—१/जुलै २००२ पुणे विद्यापीठ प्रकाशन.

Semester – IV

Paper – XV (b)

Research Methodology (Optional)

- 1) **Nature and Types of Research**
 - a) Nature of Research & Types of Research.
 - b) Research in Natural Sciences
 - c) Research in social sciences
 - d) Research in Philosophy
- 2) **Research methodology for science**
 - a) Inductive and Empirical approach
 - b) Statistical method.
 - c) The formal approach.
- 3) **Methods of Philosophical Research**
 - a) Method of Dialogue – (Plato)
 - b) Method of Doubt (Descartes)
 - c) Method of Analysis (Russell and Moore)
- 4) **Research Design and Report**
 - a) Formulation of problem
 - b) Preparation of Research Proposal
 - c) Format of the Research Report

सेमीस्टर – ४

पेपर नं. XV (b)

संशोधन पध्दतीशास्त्र – (ऐच्छिक)

- १) संशोधनाचे स्वरूप व प्रकार
 - अ) संशोनाचे स्वरूप व संशोधनाचे प्रकार
 - ब) नैसर्गिक शास्त्रातील संशोधन
 - क) सामाजिक शास्त्रातील संशोधन
 - ड) तत्त्वज्ञानातील संशोधन
२. विज्ञानासाठी संशोधन पध्दतीशास्त्र
 - अ) विगामी आणि अनुभवजन्य दृष्टिकोन
 - ब) संख्यामान पध्दती
 - क) आकारिक दृष्टिकोन
३. तत्त्वज्ञानात्मक संशोधन पध्दती
 - अ) संवाद पध्दत (फ्लेटो)
 - ब) संदेह / संशय पध्दत (देकार्त)
 - क) विश्लेषण पध्दत (रसेल आणि मूर)
४. संशोधनाचा आराखडा आणि अहवाल
 - अ) समस्यानिर्मिती
 - ब) संशोधन प्रस्तावाची तयारी
 - क) संशोधन अहवालाचा आराखडा

Books for Reading

- 1) Anol Bhattacharjee – Social science Research : principiles, methods and practices
- 2) C. R. Kothari : Research methodology
- 3) Bryman, Social Research methods
- 4) Gerard Cuthrie – Basic Research method A. Bari सामाजिक संशोान पध्दती
- 5) संशोधन पध्दती: लेखक, मुळे उमाटे,

- 6) संशोधन पध्दती: लेखक, भांडारकर,
- 7) संशोधन पध्दती: लेखक, भीतांडे,
- 8) संशोधन पध्दती: लेखक, अकोळकर,
- 9) संशोधन पध्दती: लेखक, आगलाषे,
- 10) संशोधन पध्दती: लेखक, कुंभोजकर,

Semester – IV

Paper – XVI (a)

Buddhism (optional)

1. The nature of Buddhism

- a) Historical and Religious Background
- b) The four noble truths
- c) Astangamarga

2. Doctrine of pramanas

- a) Buddhist concept of knowledge
- b) Perception and inference
- c) Svalaksana and samanyalaksana

3. Schools of Buddhism

- a) Realist schools – Vaibhasika and Sautrantika.
- b) Idealistic schools – Madhyamik and Vijnanavada

4. Other Doctrines

- a) Pratitya Samutpada
- b) Doctrine of Anatmavada
- c) Doctrine of Momentariness

सेमीस्टर – IV

पेपर नं. XVI (a)

बौध्ददर्शन – (ऐच्छिक)

१) बौध्द दर्शनाचे स्वरूप

- अ) ऐतिहासिक व धार्मिक पार्श्वभूमी
- ब) चार आर्यसत्ये
- क) अष्टांग मार्ग

२. प्रमाण सिध्दांत

- अ) बौध्दांचा ज्ञान सिध्दांत
- ब) संवेदन व अनुमान
- क) स्वलक्षण आणि सामान्य लक्षण

३. बौध्द संप्रदाय

- अ) वास्तववादी संप्रदाय—वैभाषिक आणि सौत्रांतिक
- ब) आदर्शवादी संप्रदाय— माध्यमिक आणि विज्ञानवाद

४. अन्य सिध्दांत

- अ) प्रतित्यसमुत्पादवाद
- ब) अनात्मवाद
- क) क्षणभंगवाद

Books for Reading

- 1) Mehata M. L. Jain Philosophy
- 2) H. Bhattacharya -- Jain Logic and Epistimology
- 3) Hiriyanana – Outlines of Indian Philosophy
- 4) Dr. S. Radhakrishna – Indian Philosophy vol. 1 and 2
- 5) जैन धर्म व हिंदू तत्वज्ञान – सिंधू डांगे
- 6) जैन धर्म दर्शन— मोहनलाल मेहता
- 7) भारतीय दर्शन संग्रह – द.वा. जोग.

- 8) भारतीय तत्त्वज्ञान— श्री.ह.दिक्षित
- 9) भारतीय तत्त्वज्ञानाचा बृहद इतिहास — ग.ना.जोशी
- 10) भारतीय तत्त्वज्ञानाचा इतिहास — पी.डी.चौधरी
- 11) बौद्ध धर्म आणि तत्त्वज्ञान — सिंधू डांगे
- 12) Buddhism – History of Indian Ideas Bhattacharya
- 13) The Central Philosophy of Buddhist – Geograge Allem
- 14) मराठी तत्त्वज्ञान महाकोश— प्रो.दे.द.वाडेकर

Semester – IV

Paper – XVI (b)

(Optional)

PREDICATE LOGIC (Optional)

- 1. Multiply General Propositions and Proof of logical truths.**
 - A. Symbolization of singly-general and multiply general proposition.
 - B. Rules of Quantification (Revised)
 - C. Proof of logical truths involving quantifiers.
- 2. Logic of Relations**
 - A. Symbolizing Relation.
 - B. Proofs of Arguments involving relations.
- 3. Axiomatic System : Principia Mathematica (Russell)**
 - A. Axioms
 - B. Well-formed formula (wff), formation and transformation rules, independence, consistency and completeness,
 - C. The proof of first ten theorems.
- 4. Venn Diagrams and Set Theory**
 - A. Testing the validity of the syllogisms by Venn Diagrams
 - B. Definition of set and types of set.

सेमीस्टर – IV

पेपर नं. XVI (b)

विधेय तर्कशास्त्र (ऐच्छिक)

- १) बहुसामान्यवाची विधाने आणि तार्किक सत्यांची सिध्दता
अ) एक सामान्यवाची व बहुसामान्यवाची विधानांचे चिन्हांकन
ब) संख्यापनाचे नियम (सुधारित)
क) संख्यापनानीयुक्त तार्किक सत्यांची सिध्दता
२. संबंधांचे तर्कशास्त्र
अ) संबंधांचे चिन्हांकन
ब) संबधानियुक्त युक्तिवादांची सिध्दता
३. मूलाधार प्रणाली : प्रिन्सिपिया मॅथेमेटिका (रसेल)
अ) मूलाधार
ब) सुघटित सूत्रे, रचना आणि रूपांतरनाचे नियम, स्वतंत्रता, सुसंगती व परिपूर्णता
क) १ ते १० प्रमेयांची सिध्दता
४. व्हेन आकृती आणि संच सिध्दांत
अ) व्हेन आकृतीने संविधानांची युक्तता तपासणे
ब) संचाची व्याख्या व संचाचे प्रकार

Books for Reading

1. Copi I. M. – Symbolic Logic (6th edition) (ch. 4 and 5)
2. Jeffery, Richard – Formal Logic, its scope and limits (2nd edition) (ch. 1 to 5)
3. Prior A. N. – Formal Logic
4. Suppes Patric – Introduction to Logic (Part II, Elementary In itive set theory) (ch. 9 to 11)
5. Sing, A. K. Goswami – Fundamentals of Logic.